

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

ELİF ÖZER VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/4770)

Karar Tarihi: 23/2/2017

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

- Başkan** : Engin YILDIRIM
Üyeler : Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Recai AKYEL
Raportör Yrd. : Ceren Sedef EREN
Başvurucular : 1. Elif ÖZER
2. Emine TEKİN
3. Esmâ ÖZER UYAN
4. Fahrettin ÖZER
5. Faruk ÖZER
6. Fatma AKIN
7. Fehime ÖZER
8. Hatice ÖZER
9. İzzet ÖZER
10. Mehmet Halis ÖZER
11. Mehmet Sebih ÖZER
12. Muhammed ÖZER
13. Zehra ÖZER
Vekili : Av. Arzu PAMUKÇU YÖRDEM

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, makul sürede yargılanma hakkı ve bağlantılı olarak eşitlik ilkesi ile savunma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 7/4/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer'in murisi İrfan Özer ile başvurucular Esmâ Özer Uyan, Fahrettin Özer, Fatma Akın, Fehime Özer, İzzet Özer, Muhammed Özer ve Zehra Özer'in murisi Mahmut Nedim Özer aleyhine 16/4/1971 tarihinde Diyarbakır Kadastro Mahkemesinde (Mahkeme) kadastro tespitine itiraz davası açılmış olup Mahkemece verilen kararların müteaddit kereler Yargıtayca bozulması üzerine dava yerel Mahkeme aşamasında derdest durumdadır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

9. Mahkemenin 23/2/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

10. Başvurucular, uzun süren yargılama nedeniyle makul sürede yargılanma, mülkiyet, özel hayatın gizliliği ve etkili başvuru haklarının, beyanlarının Mahkemece dikkate alınmaması nedeniyle savunma haklarının ve benzer nitelikteki davalar makul sürede sonlandırılırken kendi davalarının makul süreyi aşması nedeniyle eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

A. Kabul Edilebilirlik Yönünden

1. Mahmut Nedim Özer'in Mirasçılığı Yönünden

11. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 46. maddesine göre Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunulması için başvuruya konu edilen ve ihlale yol açtığı ileri sürülen kamusal eylem veya işlemde başvurucunun "kişisel olarak" ve "doğrudan" etkilenmiş olması gerekir (*Onur Doğanay*, B. No: 2013/1977, 9/1/2014, §§ 42-45).

12. Başvuru formunda her ne kadar diğer başvurucuların murisi İrfan Özer'in, engelli kardeşi Mahmut Nedim Özer adına kadastro tespitine itirazda bulunduğu ve bu suretle Mahmut Nedim Özer'in de şikâyet konusu davanın tarafı olduğu ileri sürülmüşse de söz konusu durumun başvuruya dayanak olarak gösterilen belgelerden teyit edilemediği; ayrıca, muris Mahmut Nedim Özer'in ve dolayısıyla mirasçısı olan başvurucuların başvuru konusu davada taraf sıfatlarının bulunmadığı, bu sebeple muris Mahmut Nedim Özer'in mirasçısı olan başvurucular Esmâ Özer Uyan, Fahrettin Özer, Fatma Akın, Fehime Özer, İzzet Özer, Muhammed Özer ve Zehra Özer'in ihlale neden olduğunu ileri sürdükleri kamusal işlem veya eylemden kişisel olarak etkilenmedikleri anlaşılmaktadır.

13. Açıklanan nedenlerle başvurunun, başvurucular Esmâ Özer Uyan, Fahrettin Özer, Fatma Akın, Fehime Özer, İzzet Özer, Muhammed Özer ve Zehra Özer yönünden diğer kabul edilebilirlik koşulları bakımından incelenmeksizin *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Diğer Başvurucular Yönünden

a. Savunma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

14. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur. Başvurucunun, bireysel başvuru konusu şikâyetini öncelikle ve süresinde yetkili idari ve yargısal mercilere usulüne uygun olarak iletmesi, bu konuda sahip olduğu bilgi ve delilleri zamanında bu makamlara sunması ve bu süreçte dava ve başvurusunu takip etmek için gerekli özeni göstermiş olması gerekir (*İsmail Buğra İşlek*, B. No: 2013/1177, 26/3/2013, § 17).

15. Somut olayda başvurucuların, beyanlarının Mahkemece dikkate alınmaması nedeniyle savunma haklarının ihlal edildiğini ileri sürdükleri başvuru konusu davanın yerel

Mahkeme aşamasında derdest olduğu, dolayısıyla başvuru sahiplerinin anılan ihlal iddiası yönünden hukuk sisteminde mevcut idari ve yargısal yolları tüketmeksizin bireysel başvuruda bulunduğu anlaşılmaktadır.

16. Açıklanan nedenlerle başvurunun, savunma hakkının ihlal edildiği iddiası yönünden diğer kabul edilebilirlik koşulları bakımından incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Eşitlik İlkesinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

17. Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 14. maddesinde düzenlenen ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine yönelik iddiaların soyut olarak değerlendirilmesi mümkün olmayıp mutlaka Anayasa ve Sözleşme kapsamında yer alan diğer temel hak ve özgürlüklerle bağlantılı olarak ele alınması gerekir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 33).

18. Ayrımcılık iddiasının incelenebilmesi için başvuru sahibinin, kendisiyle benzer durumdaki kişilere yönelik farklı uygulamaların meşru bir temeli olmaksızın ırk, renk, cinsiyet, din, dil vb. ayrımcı bir nedene dayandığını makul delillerle ortaya koyması gerekir (*Adnan Oktar (3)*, B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 50).

19. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkıyla bağlantılı olarak eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri süren başvuru sahipleri, kendilerine hangi nedenle ayrımcılık yapıldığına ilişkin olarak ise herhangi bir beyanda bulunmamışlardır. Dolayısıyla başvuru sahipleri tarafından ileri sürülen iddiaların kanıtlanamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

20. Açıklanan nedenlerle başvurunun, eşitlik ilkesinin ihlal edildiği iddiası yönünden diğer kabul edilebilirlik koşulları bakımından incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

21. Başvuru sahipleri Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer yönünden açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir nedeninin de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Esas Yönünden

22. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

23. Başvuruya konu dava, başvuru sahiplerinin murislerinden intikalle takip etmekte oldukları bir uyuşmazlık olup bu yönüyle makul süre değerlendirmesi bakımından dikkate alınacak sürenin başlangıç anı, mirasçının yargılamaya katıldığı an değil somut olayda muris açısından değerlendirmeye esas alınan sürenin başlangıç anıdır (*Gülseren Gürdal ve diğerleri*, B. No: 2013/1115, 5/12/2013, § 51).

24. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuru sahibinin yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, §§ 41-45).

25. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda yaklaşık 46 yıllık yargılama süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

26. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

27. Başvurucular, uzun süren yargılama nedeniyle mülkiyet, özel hayatın gizliliği ve etkili başvuru haklarının da ihlal edildiğini iddia etmişlerse de başvurucuların makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiği yönünde yukarıda yer verilen tespitler ışığında, diğer haklarının ihlal edildiği yönündeki iddialarının ayrıca değerlendirilmesine gerek görülmemiştir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

28. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvurunun ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir..."

29. Başvurucular, manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

30. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

31. İhlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer'e ayrı ayrı net 4.350 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

32. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer'e müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucular Esmâ Özer Uyan, Fahrettin Özer, Fatma Akın, Fehime Özer, İzzet Özer, Muhammed Özer ve Zehra Özer yönünden başvurunun *kişi bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. 1. Başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer yönünden başvurunun makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin kısmının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Savunma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Eşitlik ilkesinin ihlal edildiği iddiasına ilişkin kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

C. Başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer'in Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer'e ayrı ayrı net 4.350 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

Başvuru Numarası : 2014/4770
Karar Tarihi : 23/2/2017

E. 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucular Elif Özer, Emine Tekin, Hatice Özer, Faruk Özer, Mehmet Halis Özer ve Mehmet Sebih Özer'e MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Diyarbakır Kadastro Mahkemesine (E.2013/3) GÖNDERİLMESİNE,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 23/2/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL